

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ

САВЕТА ЗА ПРАЋЕЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ РАДА ОРГАНА КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА И ИЗВРШЕЊА КРИВИЧНИХ САНКЦИЈА ПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИМА У 2019. години

Током 2019.године, у складу са чланом 166. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица (Службени гласник РС бр.85/2005), (у даљем тексту: Закон о Малолетницима / ЗМ), Одлуком о оснивању Савета за праћење и унапређење рада органа кривичног поступка и извршења кривичних санкција према малолетницима број: 119-01-00250/2017-06, од 25.01.2018. године, Правилником о раду Савета за праћење и унапређење рада органа кривичног поступка и извршење кривичних санкција према малолетницима, Планом рада Савета за праћење и унапређење рада органа кривичног поступка и извршење кривичних санкција према малолетницима за период од 2018. до 2020.године, Савет је интензивно радио на започетим и новим активностима у циљу унапређења малолетничког правосуђа, система извршења кривичних санкција према малолетницима и унапређења положаја малолетних лица у кривичном поступку.

У извештајном периоду Савет је одржао 8 (осам) седница и организовао један округли сто 24.06.2019.године као и један округли сто у склопу судијских дана 2019.године у Врњачкој бањи. Рад Савета се одвијао кроз континуирану, непосредну и/или електронску сарадњу свих чланова и сталних консултаната, као и кроз конкретне иницијативе и прикупљање података и сазнања из области поступања.

Дана 24.јуна 2019. у Београду у хотелу “Парк”, уз финансијску подршку УНИЦЕФ-а, и техничку помоћ Центра за права детета, Савет је организовао и реализовао стручни скуп **“Поштовање права и најбољих интереса малолетних учинилаца кривичних дела са посебним фокусом на унапређење сарадње система правосуђа и здравствене заштите”**. Готово сви излагачи су били чланови и стални консултанци Савета, а учешће су узели и представници завода у којима се извршавају кривичне санкције према малолетницима и стручњаци из здравственог система. Скуп је имао мултисекторски карактер, а присутни учесници су репрезентовали различите делове Србије. Агенда и извештај са овог стручног скупа су у прилогу.

На Годишњем саветовању судија Републике Србије, одржаном од 10. до 12.октобра 2019.године, у Врњачкој бањи, у организацији Врховног касационог суда, Савет је на своју иницијативу и уз сагласност председника Врховног касационог суда, дана 12. октобра 2019. године, реализовао **округли сто секције судија за малолетнике**. Округлом столу су присуствовали и други представници малолетничког правосуђа. Већина презентираних радова објављена је у Билтену Врховног касационог суда, а представљена је и нова књига проф. др. Ђурађа Стакића.

Активности Савета допринеле су да се Савет од стране различитих система у оквиру малолетничког правосуђа све више препознаје као стручно тело којем се практичари могу обратити у циљу решавања озбиљних системских или нормативних проблема. Тиме се

остварује основна функција Савета и сврха његовог оснивања, а такође и као стручно тело и орган од користи истраживачима и теоретичарима у овој области, као и заинтересованој јавности.

Од стране практичара је затражена помоћ Савета у отклањању системског проблема, тј, немогућности да се реализује васпитна мера упућивање у установу за лечење и оспособљавање, чл.23. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица („Службени гласник СРС“ бр.85/2005) Закона о малолетницима. Иако је законом прописана и све чешће најпримеренија кривична санкција за малолетнике без адекватног родитељског старања са израженим здравственим проблемима, ова установа до данас није формирана.

Савет је на седници одржаној дана 17.04.2019.године, донео одлуку да се свим надлежним инстанцама обрати иницијативом за хитно формирање **посебне установе за лечење и оспособљавање** у смислу члана 23. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица („Службени гласник СРС“ бр.85/2005), а у вези са чланом 60. Закона о социјалној заштити. („Службени гласник РС“ бр.24/2011). Иницијатива је у складу са чланом 166.став 3. Закона о малолетницима упућена Министарству правде, Врховном касационом суду, Савету за права детета Републике Србије, Министрству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарству здравља, До сада је добијена подршка Врховног касационог суда, Министарства правде и Савета за права детета Републике Србије (који се придружио иницијативи), а од стране Републичког завода за социјалну заштиту Србије, Савет је позван на заједничу сарадњу у правцу остварења циља иницијативе. Како је оваква установа потребна и деци која (још увек) нису ушла у сукоб са законом, Савет добија огромну подршку свих стручњака у пракси, који због изостанка системског решења трпе терет кршења права деце без адекватног родитељског старања са израженим здравственим проблемима. Савет ће и у 2020.години наставити започету иницијативу.

Савет је на седници одржаној 17.04.2019.године, поводом обраћања судија за малолетнике у вези примене Протокола Адвокатске коморе о размени података у поступку постављања браниоца по службеној дужности и коришћења Кол-центра, отворио дискусију и закључио да Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица не предвиђа обавезу судије за малолетнике да браниоца по службеној дужности поставља према списку достављеном од стране Адвокатске коморе, а да Савет препоручује да се, када је то могуће због хитности поступања према малолетницима и потреби хитног ангажовања браниоца, судије за малолетнике обраћају Кол-центру. Савет је усвојио предлог да се у оквиру израде новог или измена и допуна постојећег Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, предложи допуна услова за браниоца по службеној дужности, те да поред одговарајућег сертификата, они убудуће морају имати и истуство у раду од минимално пет година.

Континуирана обука је неопходна и свим осталим учесницима у кривичном поступку, став је Савета након обраћања Васпитно поправног дома у Крушевцу, због проблема насталих као последица реализације незаконитих одлука од стране одређених судова са подручја југа и истока Србије, у погледу дужине трајања васпитне мере „упућивања у васпитно-поправни дом“. Управник Дома је писмено обавештен од стране Савета, да је складу са одредбама Законика о кривичном поступку овлашћен да се обрати јавним тужиоцима који су

поступали у конкретним предметима, а који могу Републичком јавном тужиоцу доставити иницијативу да се Врховном касационом суду поднесе Захтев за заштиту законитости.

Савет се активно укључио у процес израде Националне стратегије за остваривање права жртава и сведока кривичних дела и Акционог плана уз Стратегију. Један од чланова Савета је истовремено и члан Радне групе за израду поменутих докумената, а на иницијативу Савета радној групи су придружена још два члана: председница и заменица председнице. Посебно је фокус био усмерен на мере наведене у делу 8.1 Стратегије, „Деца као посебно рањиве категорије жртава“. Савет је инсистирао да је Стратегијом потребно прописати успостављање непосредне сарадње органа и тела Министарства правде са Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарством унутрашњих послова, ради форумлисања обавеза у вези са подршком, заштитом и ресоцијализацијом деце жртава кривичних дела.

Савет је изнео предлоге, коментаре и сугестије на први Нацрт ревидираног Акционог плана за Поглавље 23 у делу који се односи на права детета (од тачки 3.6.2.10 до 3.6.2.22), те их је доставио Савету за спровођење Акционог плана за поглавље 23.

У складу са Планом рада за период 2018-2020.године, Савет је иницирао покретање широк истраживања у области малолетничког правосуђа, како би се утврдио статус појединих појава и на основу тога, уз укључивање стручне и научне јавности, јасно и валидно утврдили проблеми у пракси. На основу тога могу се планирати најефикасније мере унапређења малолетничког правосуђа.

Актуелно је процењено да би стварни и прецизни подаци о примени васпитних налога и начину бележења и вођења података о њима, могли унапредити њихову примену. Савет је сачинио образац упитника о примени васпитних налога и договорио начина прикупљања, бележења и анализе података на основу овог упитника. Јуна 2019.године, анкетитано је свих 25 виших судова и 25 виших јавних тужилаштава као и више од 140 центара за социјални рад у Србији. Септембра је поновљена достава упитника, како би се обезбедило учешће свих институција које примењују васпитне налоге. Обрада података је у току. Сумарне податке ће Савет учинити доступним стручној и осталој јавности путем банера Савета.

Поводом све чешћег кршења права малолетних оштећених кривичним делима од стране медија који извешавају о догађају, Савет је одлучио да ће у наредном периоду, представницима медија, указивати на кршења права малолетника и деце у погледу коришћења њихових личних података и описивања догађаја на основу којих се малолетна лица могу идентификовати кроз новинске чланке што представља кршење одредби Конвенције о правима детета, Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица и других позитивно правних прописа релевантних за ову област.

Савет ће у 2020.години:

- наставити интензивну сарадњу са свим релевантним институцијама и телима владиног и цивилног сектора у циљу унапређења положаја малолетних учинилаца кривичних дела и малолетних оштећених и сведока, као и самог кривичног поступка и реализације кривичних санкција према малолетницима, а у складу са са Планом рада Савета (2018-2020);
- наставити рад и остати доследан у дефинисању потреба за изменама и допунама ЗМ, а раније (на трећој седници Савета, одржаној 12. и 13.07.2018. године у Ечкој), сачињен текст Предлога измена и допуна ЗМ, свако треба додатно допунити;
- настојаће да уз подршку Канцеларије УНИЦЕФ-а у Београду организује бар два стручна скупа;
- наставити иницијативу за формирање посебне установе за лечење и оспособљавање малолетника која ће функционисати на принципима међусекторских услуга и интердисциплинарне сарадње;
- радити на успостављању посебних одељења за малолетнике при клиникама за психијатријске и болести зависности у Србији, а у којима би се реализовале мере безбедности медицинског карактера изречене малолетницима и у том погледу организовати седницу Савета на коју ће бити позвани експерти из ове области и представници свих надлежних министарстава.
- наставити са активностима на доношењу Ревидираног Акционог плана за Поглавље 23;
- наставити са активностима на доношењу Националне стратегије за остваривање права жртава и сведока кривичних дела и следственом Акционом плану уз ову стратегију уз залагање да се сви постојећи ресурси и службе за рад и за заштиту сведока, оштећених и малолетника у кривичном поступку, сачувају и заштите од евентуалног укидања.
- сачинити извештај о прикупљеним подацима о примени васпитних налога и начину вођења података о њима, и на основу добијених резултата сачинити препоруке за унапређење норматива и праксе;
- осмислити и организовати прикупљање података о начину поступања и евиденцијама о малолетним лицима која се у кривичним поступцима појављују као оштећени и сведоци и сачинити препоруке за унапређење норматива и праксе;
- у складу са својим мандатом радити на свима актуелним питањима у циљу унапређења рада органа кривичног поступка и извршења санкција према малолетницима.
- иницирати где год је то могуће, годишње заједничке састанке свих стручњака са подручја одређеној вишег суда и организовати седницу Савета за малолетнике на терену, нпр. у Васпитно-поправном дому Крушевац, уз обилазак установе и разговор са васпитачима, штићеницима и особљем установе.